

GRUP DE TREBALL D'FP DUAL

Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona
Novembre del 2024

Edita:

Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida
Ajuntament de Barcelona

Autoria:

Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona

Novembre del 2024

barcelona.cat/educacio

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1 El Consell Municipal de la Formació Professional	4
1.2 El Grup de Treball de Planificació de l'oferta d'FP	5
2. DIAGNOSI	8
2.1 Context de l'FP Dual	8
2.2 Els nous reptes de l'FP Dual	10
2.3 La dualització de l'FP a partir del curs 2024-2025	11
2.4 L'FP Dual a la ciutat de Barcelona	15
2.5 L'Ajuntament de Barcelona i l'FP Dual	16
3. CONCLUSIONS	19
4. REFLEXIONS I PROPOSTES	21
4.1 Reflexions generals	21
4.2 Propostes	22
5. REFERÈNCIES	29

1.1 El Consell Municipal de la Formació Professional

El **Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona (CFPB)** és l'òrgan de consulta, assessorament i participació, de caràcter no vinculant, de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de formació professional.

El Consell té per objectiu ser un espai que reflecteixi i tingui en compte els diferents punts de vista i interessos de totes aquelles persones i entitats relacionades amb la formació professional a la ciutat de Barcelona.

El Consell s'estructura en òrgans de govern (permanent i plenari) i grups de treball. En aquests darrers participen una varietat d'actors que componen l'**ecosistema de la formació professional de la ciutat**.

Els grups tenen per objectiu debatre aspectes d'interès sobre la formació professional i fer **reflexions i propostes d'actuació per assolir millores**.

Cada grup de treball té, d'acord amb els seus objectius, una metodologia de treball i un calendari de reunions propis. A més, cada grup de treball està encapçalat per una Presidència elegida entre el conjunt de participants del grup, que fa la funció de portaveu del grup de treball. Les trobades dels grups es desenvolupen al llarg del curs escolar amb una freqüència d'entre quatre o cinc sessions anuals.

Un cop acabat el grup s'elabora un informe que s'eleva al Plenari del Consell, a través de la Presidència del grup, per a la seva aprovació. Després d'aprovar l'informe, es fa arribar a les Administracions competents per tal **d'incidir en matèria de polítiques públiques d'FP**.

1.2 El Grup de Treball d'FP Dual

Aquest informe recull els debats del grup de treball de Formació Professional Dual (d'ara endavant, FP Dual) del curs 2023-2024 i respon a la línia 3 del Pla de treball 2021-2023 del CFPB, que té per objectiu facilitar la formació pràctica en centres de treball i promoure l'FP Dual.

Durant el curs 2023-2024 la concepció de la Formació Professional Dual s'ha vist modificada amb l'aprovació de la **Llei Orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional**, que fixa que: tota l'oferta de formació professional dels graus C (certificats de professionalitat) i D (cicles formatius) ha de tenir caràcter dual, i de la resta dels graus A (acreditació parcial de competència), B (certificació de competència) i E (cursos d'especialització) podrà tenir caràcter dual en funció de les característiques de cada formació. Aquest canvi suposa, *de facto*, la **dualització massiva de tota la formació professional integrada, adaptant-la a les necessitats del mercat de treball, cada vegada més complex i canviant** (Homs, 2024).

En aquest context, **l'objectiu del grup de treball ha estat conèixer en profunditat què és l'FP Dual, quines modificacions es plantegen de cara al curs vinent 2024-2025 a partir de la nova normativa i valorar si com a ciutat s'està en condicions de donar resposta a aquest nou model dual.**

Per fer-ho, en el grup han participat representants de les entitats membres del CFPB, que han dedicat el seu temps i treball.

La relació de persones participants ha estat la següent:

- Melcior Arcarons, Fundació Escola Cristiana
- Maria Paz Arenas, sindicat CCOO FP
- Lluís Bages, Fundació Ferrer i Guàrdia
- Marta Carranza, Secretaria del Consell de la Formació Professional de Barcelona
- Cinta Daudé, Fundació BCN Formació Professional
- José Luis Duran, Institut Escola del Treball
- Marta Fullola, Fundació Ferrer i Guàrdia

- Sira Garcia, Secretaria del Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona
- Daniel Guillamon, Centre d'Estudis Stucum
- Blanca Giral, Consorci d'Educació de Barcelona
- Laia Herrera, Consell de la Formació Professional de Barcelona
- Jesús Martín Rivera, sindicat UGT FP
- Marina Muñoz, PIMEC
- Dídac Ramírez, conseller d'Educació del districte de Nou Barris
- Blai Ruiz, Institut Escola del Treball
- Maria Sala-Vivé, Regidoria de Promoció Econòmica, Treball, Feminismes i Memòria
- Paco Ramos, Polítiques d'Ocupació de la Diputació de Barcelona
- Lorena Ventura, Barcelona Activa
- Gemma Verdés, Consorci d'Educació de Barcelona

Les sessions de treball es van portar a terme entre els mesos de gener i juny del 2024 a l'Ajuntament de Barcelona.

- Primera sessió: 18 de gener de 2024. Inici de la sessió. Què és l'FP Dual? Nou marc legal. L'FP Dual a l'Ajuntament de Barcelona, balanç de deu anys. A càrrec de Cinta Daudé de la Fundació BCN Formació Professional.
- Segona sessió: 12 de març de 2024. L'Administració educativa catalana davant el repte de la dualització de l'FP. Amb Jorge Peris, responsable de la Unitat FCT-Dual del Servei de Programes i Projectes de Foment dels Ensenyaments Professionals de la Direcció General de Formació Professional del Departament d'Educació.
- Tercera sessió: 30 d'abril de 2024. El rol de l'empresa davant el repte de la dualització, amb Miquel Carrión, subdirector d'Ocupació Juvenil i Qualificació Professional del Servei d'Ocupació de Catalunya; Natàlia Baldan, de Foment del Treball; i Sílvia Miró, de PIMEC.

- Quarta sessió: 11 de juny de 2024. Debat sobre l'esborrany de l'Informe.
- Cinquena sessió: 25 de juny de 2024. Tancament de les aportacions i propostes.

Des del Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona es vol agrair la seva disponibilitat pel que fa a participar en aquest grup i les aportacions de gran valor que han fet al llarg de les sessions i en la redacció final de l'Informe.

2.1 Context de l'FP Dual

L'FP Dual és la modalitat de formació professional en la qual l'estudiant esdevé aprenent o aprenenta i combina la formació en el centre educatiu amb la formació a l'empresa (Fòrum de Formació Professional i Orientació, 2024). Per tant, interrelaciona els coneixements teòrics i l'aprenentatge pràctic basat en el treball dins d'un esquema d'alternança de la formació entre l'empresa i el centre educatiu. Té per objectiu assolir una formació integral i facilitar la transició de l'alumnat al món laboral (Bezerra et al., 2021).

Es va introduir a Catalunya amb la Resolució ENS/1204/2012, de 25 de maig, d'organització de la formació en alternança en els ensenyaments de formació professional inicial, i es va estendre posteriorment a l'Estat espanyol a partir del *Real decreto 1529/2012, de 8 de noviembre, por el que se desarrolla el contrato para la formación y el aprendizaje y se establecen las bases de la formación profesional dual*.

La Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional estableix que l'FP Dual és “la formació professional que es realitza harmonitzant els processos d'ensenyament i aprenentatge entre el centre de formació professional i l'empresa o organisme equiparat, en corresponsabilitat entre tots dos agents, amb la finalitat de millorar l'ocupabilitat de la persona en formació”.

L'FP Dual té per objectiu:

- Fer adquirir a l'alumnat competències professionals a través de la realització d'una part considerable del currículum mitjançant pràctiques en empreses en la modalitat general i intensiva (veure punt 2.3).
- Incrementar el nombre de persones que puguin obtenir un títol d'ensenyament secundari postobligatori a través dels ensenyaments de formació professional.

- Aconseguir una motivació més gran en l'alumnat i disminuir l'abandonament educatiu prematur.
- Facilitar la inserció laboral a partir d'un contacte més gran amb les empreses.
- Incrementar la vinculació i corresponsabilitat del teixit empresarial amb la formació professional.
- Potenciar la relació del professorat de formació professional amb les empreses del sector i afavorir la transferència de coneixements.
- Obtenir dades qualitatives i quantitatives que permetin la presa de decisions en relació amb la millora de la qualitat de la formació professional.

L'FP Dual gaudeix de gran prestigi en l'àmbit europeu gràcies a models amb llarg recorregut i renom com l'alemany, que han estat eficaços per sincronitzar els processos educatius i formatius del col·lectiu de joves amb les necessitats del mercat de treball, fent front a reptes sistèmics (Requena, 2016) com l'AEP, l'atur juvenil, la millora de la qualificació de les persones i l'adaptació a competències requerides i canviants en el mercat de treball.

Segons el Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP), **els models d'FP Dual més reeixits a escala europea es caracteritzen per la seva capacitat d'aconseguir una governança eficaç del sistema, el reforç de la qualitat de l'educació i la formació, la integració i implicació de les empreses i l'avaluació constant del model de l'FP Dual.**

Tot i que les característiques socioeconòmiques de cada país fan que els models no siguin transferibles de forma mimètica, i la seva implementació s'ha portat a terme a partir de la diversitat d'estructures institucionals dels respectius sistemes educatius i de l'entramat empresarial de cada país, segons el darrer informe de l'Observatorio de la Formación Profesional de CaixaBank Dualiza (2021), el model referent a l'àmbit europeu continua sent l'alemany, basat en **la figura de la persona aprenent**, amb una FP Dual articulada en l'empresa (gran i mitjana), que facilita la seva formació i posterior inserció laboral.

Val a dir, que en aquells països amb un teixit empresarial fort i amb empreses grans i mitjanes, les persones titulades d'FP **transiten més fàcilment cap al mercat laboral**. Aquesta situació és diferent a l'Estat espanyol, ja que l'entramat empresarial

està caracteritzat per **tenir més empreses petites o microempreses que no pas grans empreses**.

Malgrat que a l'Estat espanyol l'FP Dual ha anat creixent des de la seva implementació, en l'actualitat l'alumnat que cursa la modalitat denominada intensiva (amb contracte laboral o beca formativa) **no arriba al 5% del total de l'alumnat de l'FP**. Segons dades de l'Observatorio de la Formación Profesional de CaixaBank Dualiza (2021), a Catalunya hi ha una proporció d'estudiants en modalitat dual superior a la mitjana espanyola. A més, la dualització es troba molt més present en el grau superior que en el grau mitjà.

Segons dades del Departament d'Educació, l'alumnat que cursa el règim denominat intensiu s'ha duplicat a Catalunya en els últims dos anys, però representa encara tan sols un 6,64% del total d'alumnes. Està dos punts per sobre del 4,3% de fa dos anys, però encara és 5,7 vegades menor que la mitjana europea, que és del 38%. Així, a Catalunya s'ha passat de les 7.741 matrícules a FP Dual per al curs 2020-21 sobre un total de 179.693 a 14.119 matrícules en el curs 2022-2023 sobre un total de 212.722 alumnes de formació professional.

2.2 Els nous reptes de l'FP Dual

Ens trobem en un context en el qual la mateixa Unió Europea i la seva política comunitària d'educació i formació **ha situat els aprenentatges i la formació dual en un lloc central** com a instrument per millorar l'ocupació de la població jove, tal com queda recollit en el Marc europeu per la formació i l'aprenentatge de qualitat.

Si bé és cert que actualment la implantació de l'FP Dual a Espanya i a Catalunya encara és limitada en relació amb la mitjana dels estats membres i molt allunyada dels països amb els sistemes més consolidats, fonamentalment els països centre-europeus, considerats per això com a models d'èxit (CES, 2023:202), hi ha una **tendència de creixement continuat**, especialment en els darrers cursos.

Amb l'aprovació de la nova Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional i el Reial decret 659/2023, de 18 de juliol, pel qual

es desenvolupa l'ordenació del sistema de formació professional, esdevé necessari **analitzar, compartir, debatre i fer propostes, amb el màxim coneixement i rigor, sobre tots els canvis que s'estan succeint a l'FP i, especialment, tot el que fa referència a la seva dualització.**

Aquesta nova normativa de la formació professional i el plantejament de dualització massiva que comportarà **haurà de donar resposta a reptes antics i nous de l'FP**, com la baixa proporció de població que opta per la formació professional en comparació a la resta de països de la Unió Europea; unes taxes elevades d'atur, especialment entre la població jove; unes xifres elevades d'abandonament escolar prematur sobretot a l'educació postobligatòria, i la necessitat per part del mercat de treball i, per tant, les empreses, de personal tècnic qualificat per donar resposta als reptes socioeconòmics actuals i de futur (Consejo Económico y Social, 2023).

De fet, els estudis de prospectiva assenyalen que, en els pròxims anys, caldrà cobrir un volum ampli de llocs de treball, principalment, en els grups ocupacionals mitjans i alts de qualificació. En aquest sentit, **la dualització esdevindrà una peça clau per proveir el mercat de treball d'aquests professionals qualificats que demanarà.** Les qualificacions i les competències necessàries en el context d'aquestes transformacions s'han de proveir des d'un sistema educatiu i formatiu avançat, juntament amb la millora de la formació de la plantilla a les empreses i la responsabilitat de les dues parts en la seva formació (Consejo Económico y Social, 2023).

2.3 La dualització de l'FP a partir del curs 2024-2025

La **Llei orgànica 3/2022** estableix que tota l'oferta de formació professional dels graus C (certificats professionals) i D (cicles formatius d'FP) vinculada al Catàleg nacional d'estàndards de competències professionals **tindrà caràcter dual**, i incorporarà una fase de formació a l'empresa o a un organisme equiparat.

Pel que fa a l'oferta de grau E (cursos d'especialització), aquesta també podrà desenvolupar-se amb caràcter dual, mentre que l'oferta dels graus A (acreditacions parcials de competència) i B (certificats de competència) pot tenir o no aquest caràcter, en funció de les característiques de cada formació.

D'aquesta manera, el plantejament de la nova FP Dual **substitueix el mòdul de pràctiques FCT**, i té com a principals diferències:

- una major durada de les pràctiques de la modalitat general
- la seva vinculació a determinats mòduls professionals
- l'establiment d'una determinada proporció de resultats d'aprenentatge que s'han d'assolir amb la col·laboració de l'empresa o entitat. Això es tradueix en el fet que les empreses es corresponsabilitzin de la formació de l'alumnat.

A més, una de les diferències més rellevants de l'FP Dual respecte a la FCT és que abans l'alumnat realitzava les pràctiques després d'haver vist tots els continguts en el centre educatiu.

La llei preveu **dos tipus d'FP Dual** segons la durada del període a l'empresa, el tipus de relació amb l'empresa i el percentatge de resultats d'aprenentatge assumits per l'empresa. Aquests dos tipus són els que s'expliquen a continuació.

- **La Formació Dual General** es recull en l'article 66 i presenta les característiques següents:
  - la formació a l'empresa representa entre el 25% i el 35% de la durada total de la formació
  - la durada és de 515 hores sumant els diferents mòduls professionals
  - la contribució a la qualificació final del mòdul professional és d'un 10%
  - la participació de l'empresa arriba fins al 20% dels resultats d'aprenentatge del currículum
  - inexistència de contracte de formació a l'empresa
- **La Formació Dual Intensiva** es recull en l'article 67 i es defineix com aquella que es realitza alternant la formació al centre de formació professional o a l'empresa o organisme equiparat amb l'activitat productiva, i es retribueix en el marc d'un contracte de formació. Per tant, es tracta d'un model amb les característiques següents:
  - la formació a l'empresa representa entre el 35% i el 50% de la durada total de la formació

- la durada és de 713 hores en sumar els diferents mòduls professionals, tot i que és possible que s'arribi a unes 1.000 hores
- el model consisteix en la suma de l'estada a l'empresa de l'FP Dual general i el projecte intermodular
- l'empresa participa en més d'un 30% dels resultats d'aprenentatge del currículum
- l'existència de vinculació contractual

Esquema Formació Professional en alternança (modalitat vigent fins al curs 2023-2024) i nova FP Dual (curs 2024-2025, en endavant)				
Modalitat vigent fins al curs 2023-2024				
FP simple	Les pràctiques FCT representen el 20% de les hores del cicle	La retribució no és obligatòria	Tots els cicles poden cursar-se en la modalitat FP	La formació es realitza primer al centre d'FP i després a l'empresa
FP Dual	El temps de formació a l'empresa és d'un mínim del 33% de les hores del cicle	En la majoria de CCAA les retribucions són obligatòries	No tots els cicles ofereixen modalitat dual	La formació es realitza de forma alterna entre el centre i l'empresa
Nou model d'FP Dual (modalitat que s'aplicarà a partir del curs 2024-2025)				
Formació Professional General	L'empresa col·labora en un 20% dels resultats de l'aprenentatge a l'empresa	No existeix vinculació contractual amb l'empresa	Tots els cicles ofereixen aquesta modalitat	La formació es realitza de forma alterna entre el centre i l'empresa. Entre 25% i 35% de duració de la formació
Formació Professional Intensiva	A partir del 35% de duració de la formació	Amb vinculació contractual i, per tant, remuneració	Tots els cicles ofereixen aquesta modalitat	La formació es realitza des del primer any de forma alterna entre el centre i l'empresa. Col·laboració en més del 30% de resultats d'aprenentatge a l'empresa

Es considera que amb aquest nou règim intensiu les empreses poden donar suport a nous models d'organització de l'FP que es dirigeixin cap a la recerca de l'excel·lència en la relació amb els centres d'FP i en promoguin la responsabilitat social corporativa.

La implementació de l'oferta de cicles de formació professional en règim dual general o en règim dual intensiu, d'acord amb la LO3/2022 i amb el RD 659/2023, s'inicia amb caràcter general a tot l'Estat en el curs 2024-2025 segons prescriu l'article 11 del *Real decreto 278/2023, de 11 de abril, por el que se establece el calendario de implantación del sistema de formación profesional establecido por la Ley orgánica 3/2022, de 31 de marzo, de ordenación e integración de la formación profesional*.

En paral·lel a la impulsada pel Departament d'Educació, també existeix formació dual en l'àmbit dels certificats de professionalitat promoguts pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) i, concretament, el Programa FPO Dual, els quals corresponen amb la modalitat dual dels graus C. L'objectiu principal d'aquest programa és facilitar a les persones joves en situació d'atur —sense qualificació o amb nivell formatiu baix i més dificultats d'accedir al mercat laboral— la millora de la seva ocupabilitat mitjançant la formació dual, amb l'obtenció d'un certificat professional i un contracte de formació i aprenentatge.

Aquest tipus de formació dual està vinculada a la **contractació en alternança**, una fórmula de contractació en què l'activitat laboral ha de complementar i estar totalment coordinada amb l'activitat formativa en un programa comú, en el marc dels acords i convenis de cooperació subscrits.

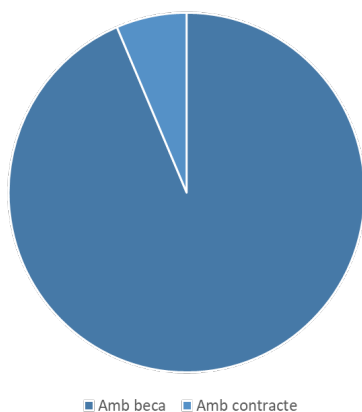
2.4 L'FP Dual a la ciutat de Barcelona

Segons dades del Consorci d'Educació de Barcelona per al curs 2022-2023, **la xifra d'alumnat en modalitat dual a la ciutat és de 3.188 alumnes**: d'aquest nombre, 624 (un 19,57%) estan a grau mitjà, i 2.564 (un 80,43%), a grau superior. A Catalunya les xifres se situen en un total de 14.119 alumnes: 4.075 (un 28,86%) són de grau mitjà i 10.044 (un 71,14%) de grau superior.

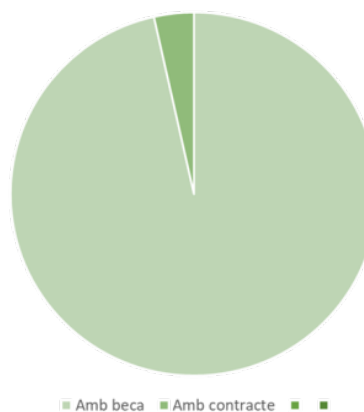
Si ens fixem en les dades desagregades per sexe, el nombre d'alumnes catalanes que estan realitzant dual és de 5.046 dones (que representen el 35,74%), mentre que d'homes n'hi ha 9.073 (el 64,26%). En el cas de Barcelona, les dones que cursen FP Dual són 1.226 (el 38,46%), mentre que els homes són 1.962 (representen el 61,54%). Per tant, **encara no hi ha paritat en l'FP Dual**.

Pel que fa a la tipologia d'acord formatiu, a Catalunya **les beques o aportacions econòmiques són les més habituals en la gran majoria d'alumnat d'FP Dual** (el 93,5%, 13.215 alumnes), tot i que la xifra és encara superior percentualment a la ciutat de Barcelona (94,49%). En canvi, l'alumnat amb contracte i salari continua sent molt baix, representant el 6,40% en el cas català (904 alumnes) i el 5,51% en el cas barceloní (112 alumnes).

Nº Alumnes 2022/2023 DGFP

Nº Alumnes 2022/2023 CEB

2.5 L'Ajuntament de Barcelona i l'FP Dual

Cal destacar que l'**Ajuntament de Barcelona ha estat pioner en la implementació de l'FP Dual** i ha esdevingut un referent per a altres administracions públiques locals. Segons dades de la Fundació BCN Formació Professional, la primera experiència d'FP Dual al consistori barceloní es va desenvolupar durant el curs 2012-2013 a través d'un acord entre l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

L'any 2023 es va signar un conveni marc de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya, mitjançant el Departament d'Educació, el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, per promoure, impulsar i desenvolupar, en règim d'alternança, la formació dual a la ciutat de Barcelona. **Aquest conveni té vigència fins al 2025.**

Cicles d'FP Dual - Ajuntament de Barcelona
Gestió administrativa-CFGM
Electromecànica de vehicles automòbils-CFGM
Sistemes microinformàtics i xarxes-CFGM
Administració i finances-CFGS
Assistència a la direcció-CFGS
Màrqueting i publicitat-CFGS
Projectes d'edificació, perfil de rehabilitació i restauració-CFGS
Projectes d'obra civil-CFGS
Administració de sistemes informàtics en xarxa-CFGS
Administració de sistemes informàtics en xarxa, orientació ciber-seguretat-CFGS
Desenvolupament d'aplicacions multiplataforma-CFGS
Animació sociocultural i turística-CFGS
Educació infantil-CFGS
Integració social-CFGS
Mediació comunicativa-CFGS
Educació i control ambiental-CFGS
Gestió forestal i medi rural-CFGS
Paisatgisme i medi rural-CFGS
Disseny i edició de publicacions impreses i multimèdia-CFGS
Producció d'audiovisuals i espectacles-CFGS
Automoció-CFGS

Font: Fundació BCN Formació Professional

La tipologia d'FP Dual que es porta a terme en el conjunt de l'Ajuntament és la de beca i **hi participen diferents departaments, organitzacions i institucions públiques com ara els districtes, les gerències i els instituts** (IMEB, Institut Municipal de Parcs i Jardins), Barcelona Activa, el Consorci d'Educació de Barcelona o la Fundació BCN Formació Professional.

El procés per tirar endavant la formació dual a l'Ajuntament de Barcelona s'inicia amb la identificació, per part de la Fundació BCN Formació Professional a través d'un formulari en línia, de les places d'aprenentatge que s'ofereixen als diferents departaments i organismes municipals. A continuació, es trasllada aquesta informació al Consorci d'Educació de Barcelona i, conjuntament, s'assignen les places ofertes a l'alumnat d'acord amb el perfil professional del cicle formatiu que ja estigui cursant. L'Ajuntament de Barcelona cada any incorpora al voltant de 300 persones becàries d'FP Dual.

Els diferents serveis i departaments municipals que acullen aprenents d'FP Dual designen **un tutor o tutora que s'encarrega de supervisar el seu aprenentatge a l'entorn laboral i de coordinar-se amb el tutor o tutora del centre educatiu per fer el seguiment de l'evolució i l'avaluació de resultats**. La persona que aprèn rep una beca per part de l'Ajuntament de Barcelona durant tot el període de formació a les dependències municipals. La coordinació i l'avaluació del programa es duen a terme periòdicament a través d'una comissió formada per la Fundació BCN Formació Professional, el Consorci d'Educació de Barcelona, el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

Segons dades de la Fundació BCN Formació Professional, durant el període que va del 2012 al 2024, hi ha hagut un total de 2.273 alumnes amb beca formativa d'FP Dual a l'Ajuntament de Barcelona. Un fet que suposa una participació de 25 centres d'FP de la ciutat i la implicació de 22 cicles formatius diferents, amb una inversió de 7,13 milions d'euros.

Característiques de l'FP Dual a l'Ajuntament de Barcelona:

- Durada: cent hores de formació en centre de treball (FCT) per conèixer i adaptar-se al funcionament de l'empresa.
- Calendari: es poden iniciar a partir de finals de maig i fins al juliol.
- Horari: s'acorda entre el centre i la dependència.
- Jornada ordinària i preferent: 5 hores/dia (25 hores setmanals), de dilluns a divendres.

- Gestió: el centre genera l'acord formatiu, des de la plataforma "qBID". A continuació el signen les tres parts: centre, empresa (Ajuntament) i alumne/a.
- Remuneració: són pràctiques no remunerades (des del 2024 amb alta a la Seguretat Social). Pel que fa a la beca que s'atorga al o la jove:

BECA FP DUAL- Ajuntament de Barcelona

- Cobreix 900 hores.
- L'horari s'acorda entre el centre i la dependència municipal.
- Inclou una jornada ordinària i preferent de 5 hores/dia (que suposen 25 hores setmanals), de dilluns a divendres.
- La data d'inici de la beca és del setembre fins al juny.
- La gestió de la beca es fa de la següent manera: el centre genera l'acord de beca mitjançant el qBid que s'ha de signar per triplicat —pel centre, l'empresa (Ajuntament) i l'alumne/a.
- Es tramita l'alta a la Seguretat Social.
- L'import de la beca l'aprova la subcomissió de seguiment d'acord amb la normativa vigent.
- la contribució a la qualificació final del mòdul professional és d'un 10%
- la participació de l'empresa arriba fins al 20% dels resultats d'aprenentatge del currículum

El grup de treball d'FP Dual del CFPB ha reflexionat i debatut sobre la situació de l'FP Dual al llarg de les diferents sessions realitzades. En termes generals, es valora que la implementació de l'FP Dual duta a terme des del 2012 **ha sigut una mesura progressiva i d'èxit, però també insuficient, tant per a l'alumnat com per a l'empresa**, que ha contribuït a revalorar l'FP (Homs, 2024). Cal tenir en compte que el seu desenvolupament lent l'ha motivat, en part, el fet que es va implementar dins un període de recessió econòmica. Amb la nova normativa es passa d'una "dualització" progressiva de la formació professional a **una transformació completa del sistema**, adaptant-lo a les necessitats i demandes del mercat de treball i l'economia.

No hi ha dubte que el balanç de deu anys d'FP dual és positiu, tot i que la seva implementació ha estat discreta respecte a la resta de països europeus. Destaca, a més, que el model ha permès **la col·laboració i cooperació entre l'Administració pública, els centres educatius i les empreses**, un precedent molt valuós que de ben segur serà fonamental de cara a la dualització massiva de l'FP.

Són diversos els estudis que assenyalen que **les persones que cursen FP Dual tenen millors perspectives d'inserció laboral en comparació amb les que cursen FP general**. Per exemple, s'indica que acumulen més dies de feina en els dos primers anys després de graduar-se i tenen una probabilitat més gran d'obtenir un contracte a les seves empreses de pràctiques (Bentolilla & Jansen, 2019).

En l'àmbit català, segons l'enquesta "La inserció laboral dels ensenyaments professionals 2023", el 66% de les persones graduades d'FP Dual ha declarat que té feina entre sis i nou mesos després d'haver finalitzat els estudis. Tot i que el nombre d'enquestes vàlides de les persones graduades en FP Dual continua sent relativament reduït (4.960 al 2023 o 3.833 al 2022), **les dades demostren que la inserció laboral és més alta amb aquest model formatiu**.

Amb aquests resultats s'entén la decisió de dualitzar tota l'FP, tal com marca la Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional. Malgrat això, aquesta dualització **suposa un repte considerable tant per a les empreses com per als centres formatius**, i el grup de treball es mostra preocupat davant la possibilitat que no hi hagi prou empreses per absorbir la demanda d'alumnat a la qual caldrà fer front.

Tot seguit s'exposen una sèrie de reflexions i propostes debatudes i consensuades pel grup de treball perquè les tinguin en compte aquelles administracions competents i els agents socials implicats en el procés de dualització del conjunt de l'FP.

4.1 Reflexions generals

- El fet que amb la nova Llei orgànica 3/2022, de 31 de març d'ordenació de la integració de la formació professional, la formació dual hagi deixat de ser una opció i que tota l'oferta formativa passi a ser dual comporta un canvi de paradigma tant per a les administracions com les empreses, els centres educatius, els docents i l'alumnat. El seu desplegament requerirà grans dosis de corresponsabilitat i consens perquè la seva implementació sigui un èxit.
- La formació professional dual ha d'obeir a múltiples necessitats i demandes de diferents actors (alumnat, centres educatius, empreses, territoris i mercat de treball), de sistemes (educatiu i ocupacional) i nivells de l'Administració. Per això necessita mecanismes de coordinació forts i eficients que facilitin la governança d'aquesta modalitat formativa.
- Amb la nova Llei orgànica 3/2022, l'FP Dual i el *Real decreto 659/2023, de 18 de julio, por el que se desarrolla la ordenación del sistema de formación profesional*, es planteja com un itinerari formatiu compartit entre l'empresa i el centre educatiu que s'aplicarà en les diferents modalitats d'FP (presencial, semipresencial i virtual). És necessari, doncs, assegurar la qualitat del procés formatiu amb independència de l'entorn d'aprenentatge (educatiu o laboral) on estigui l'alumnat.
- Per implementar la dualització del conjunt de l'FP, la participació dels actors socials és clau per a la creació i el manteniment d'aquest tipus de formació. L'evidència demostra que sense disposar de l'interès i el compromís per part de les organitzacions empresarials i sindicals no és possible implementar una FP Dual d'èxit i sostenible a llarg termini. Per això cal que des de l'Administració pública s'exerceixi un paper facilitador i regulador per tal que tots els agents comparteixin interès i objectius comuns (Valiente, 2014).

- També caldrà impulsar una reflexió sobre com es pot donar cobertura a la demanda del conjunt de l'alumnat, un alumnat divers que presenta diferents característiques i necessitats (no és el mateix una persona de 16 anys que una adulta, ni una amb necessitats educatives especials).
- Com que aquest plantejament d'FP Dual suposa una transformació de gran envergadura, caldrà monitorar i avaluar-ne la implementació i accedir a dades que permetin la seva traçabilitat, tant dels processos formatius com de transició de l'alumnat de dual al món laboral (Alianza de la FP Dual. 2021).

4.2 Propostes

4.2.1. Difusió del nou model formatiu d'FP Dual i les dues modalitats, la general i la intensiva.

1. Fomentar des del sistema FPCAT que es faci difusió del nou model d'FP Dual, especialment de la modalitat intensiva¹, tant per al conjunt de la població, especialment l'alumnat i les famílies, com per a les empreses.
2. Promoure una campanya dirigida a tot el teixit empresarial (grans, mitjanes, petites i microempreses), sobre la importància del sistema FPCAT per al desenvolupament de l'economia i la cohesió social de la ciutat. Posar especial èmfasi a comunicar més i millor al conjunt del teixit empresarial sobre el seu rol actiu en la formació de l'alumnat, ja que seran corresponsables en l'adquisició de competències, aportant els seus coneixements i experiència.
3. Col·laborar des del sistema FPCAT amb les associacions empresarials (com ara gremis, clústers o fundacions) perquè difonguin entre els seus associats la incorporació d'alumnat d'FP Dual a les seves empreses.

---

1. En què el 35% de la formació es realitza a l'empresa i existeix una relació contractual amb l'alumne/a. Existeix un període de transició, fins el 31 de desembre de 2028, perquè el sistema de beca actual passi a contracte de formació.

4.2.2. Col·laboració de les empreses, associacions empresarials i empreses públiques en la formació dual en modalitat intensiva.

Millorem els mecanismes de coordinació entre els centres educatius i les empreses

1. Definir els mecanismes de coordinació entre els centres educatius, l'Administració i les empreses, i que aquests siguin estables i eficients per tal de poder desplegar el nou model d'FP Dual ².

Més participació dels Consells de Formació

2. Aprofitar l'existència dels Consells de Formació i Empresa en els centres de formació professional integrada, com a òrgan col·legiat de participació, col·laboració i suport dels sectors productius, per afavorir la qualitat, l'ajustament de l'oferta formativa i l'impuls de la participació de les empreses i entitats en l'FP Dual i l'acompanyament a l'aprenentatge.

Més acompanyament i prospecció de noves empreses

3. Impulsar una prospecció massiva tant de l'àmbit privat com de les Administracions públiques i empreses públiques, i captar noves empreses per poder donar resposta a la totalitat de l'alumnat d'FP que haurà de fer dual. Caldrà dur a terme una acció específica dirigida a empreses petites i microempreses, ja que són el teixit empresarial majoritari de la nostra ciutat.
4. Desplegar l'Oficina FP Empresa, actualment liderada per Barcelona Activa i el Consorci d'Educació de Barcelona, amb la col·laboració de la Fundació BCN Formació Professional, a fi de difondre la modalitat formativa dual, fer prospecció d'empreses perquè participin en formació dual i oferir serveis d'acompanyament i assessoria en l'execució d'aquesta formació. Aquesta Oficina ha d'estar connectada amb tots els agents claus vinculats a la formació professional, inclosos els juvenils.

---

2. Cal estar alerta a la normativa que properament publicarà el Departament d'Educació en aquesta matèria.

5. Elaborar un estudi sobre els beneficis i costos que hauran d'afrontar les empreses si opten a participar en FP Dual. Tal com apunta la Alianza para la FP Dual, perquè una empresa prengui la decisió d'invertir per formar persones aprenentes, ha de conèixer la rendibilitat que aquesta formació li pot reportar. Per això, l'anàlisi cost-benefici constitueix una eina molt rellevant, la implementació de la qual contribuiria en gran mesura a estendre el model d'FP Dual entre un nombre més gran d'empreses. Avui dia, només Alemanya i Suïssa elaboren aquest tipus d'anàlisi de manera regular (Consejo Económico y Social, 2023, 106).
6. Bonificar a les empreses el total de les quotes corresponents a les pràctiques no remunerades, mantenint l'obligació de realitzar les altes i les baixes corresponents per tal que l'alumnat mantingui els beneficis de la seva inclusió a la Seguretat Social, amb l'objectiu de fer pedagogia per tal que en un futur siguin les mateixes empreses qui assumeixin aquest compromís. Amb la recent modificació de la Llei general de la Seguretat Social (disposició addicional 52a) s'ha establert l'obligació d'incloure en la Seguretat Social l'alumnat d'FP que realitzi pràctiques curriculars no remunerades, i s'han establert les corresponents quotes de cotització per contingències comunes i per contingències professionals. A la pràctica, les empreses poden refusar l'obligació de cotitzar, per això en la major part dels casos qui assumeix la tramitació i els costos de les liquidacions són els centres docents.
7. Habilitar la plataforma qBid Dual com a sistema que ajudi a fer les gestions de la Seguretat Social. Així es facilitaria la reducció d'hores de gestió d'altes i baixes.

Més suport i reconeixement del paper de les empreses en l'FP Dual

8. Promoure incentius perquè les empreses implementin i fomentin una cultura formadora dins de l'organització. Aquesta és una eina que pot ser molt eficaç i pot suposar una oportunitat de desenvolupament per a treballadors i treballadores de l'empresa, a més de contribuir al creixement de l'organització.
9. Valorar el compromís de les empreses promovent la certificació de qualitat de la formació en alternança dual. Aquesta certificació és un reconeixement a l'esforç de les organitzacions per promocionar el desenvolupament de la formació dual i la qualitat del servei prestat. A través d'aquesta iniciativa, es pretén que el teixit

empresarial, els centres educatius, les organitzacions i la societat es consciencien de la necessitat d'impulsar una formació professional dual de qualitat, que contribueixi a reduir la desocupació, millorar la competitivitat de les empreses i acostar el món empresarial i l'educatiu.

10. Impulsar a les empreses programes de responsabilitat social corporativa (RSC) que incloguin beques, ajuts, pràctiques i mobilitat internacional per a estudiants i docents de formació professional.

Més implicació de les Administracions i empreses públiques

11. Instar l'Agència FPCAT a la creació d'una oficina pública de gestió de places d'FP Dual públiques per situar les Administracions públiques, especialment els ajuntaments, com a entitats formadores. La seva implicació contribueix a prestigiar els estudis d'FP i FP Dual i a generar confiança davant les empreses i altres entitats. En el marc d'aquesta proposta, intensificar la difusió de l'experiència de l'Ajuntament de Barcelona, que des del 2012 té més de 2.200 alumnes becats, com a bona pràctica transferible a altres ajuntaments catalans.
12. Promoure la implicació de l'Administració pública en l'FP Dual i fomentar que es tinguin previstos els costos d'aquesta activitat en els seus pressupostos.
13. Explorar la introducció al plec de clàusules de contractació pública amb l'Administració d'un apartat específic que valori el compromís de les empreses a participar en l'FP Dual.
14. Impulsar la difusió del model d'unitat acceleradora d'FP Dual a partir de les mesures que promogui el Ministeri d'Educació i Formació Professional.

4.2.3. Acompanyament als centres i promoció de la tutoria de centre de formació professional i la tutoria d'empresa o organisme equiparat.

Més acompanyament als centres

1. Preveure l'increment adequat de dotació professional per a tots els centres d'FP sostinguts amb fons públics. La captació de noves empreses per donar resposta a unes estades més prolongades i més complexes implica, en relació amb l'actual model de FCT, una major inversió d'hores del personal docent. Amb les actuals dotacions horàries de personal el nou model no serà viable.

Més hores per a tutors i tutores als centres educatius

2. Reforçar amb més dedicació horària la figura de la tutoria d'FP Dual en els centres educatius, ja que la persona tutora és qui gestionarà en gran part la modalitat d'FP Dual, s'haurà de coordinar amb la tutora d'empresa i haurà de vetllar perquè l'alumnat assoleixi els objectius formatius i els resultats d'aprenentatge.

Més formació per a tutors i tutores d'empresa

3. Impulsar un Pla de formació per a tutors i tutores d'empresa que els capaciti per poder desenvolupar la seva tasca, és a dir, que inclogui la coordinació amb el centre d'FP i els tutors i tutores del centre, participar en l'elaboració del programa formatiu i fer el seguiment de l'aprenentatge i les competències assolides per part de l'alumnat.
4. Avançar en el disseny de plans de formació de l'alumnat compartits entre les persones tutores del centre d'FP i les de l'empresa.

5. Explorar la formació i incentivació dels tutors i tutores d'empresa pública, difonent experiències com les d'Aragó, on l'Administració educativa certifica la tasca de la persona tutora de l'empresa, o amb concursos de trasllat o borses d'interins.

Promoure la tutoria mancomunada

6. Generalitzar la tutoria mancomunada, una figura que actua com a nexa d'unió i d'estreta col·laboració entre el centre educatiu, l'empresa i l'alumnat, i vetlla per la fluïdesa dels procediments i la comunicació entre els actors de l'FP Dual. El fet de disposar d'una persona experta que les acompanya estretament des de l'inici del projecte facilita que aquestes empreses superin els obstacles amb els quals es troben per acollir alumnat d'FP Dual.

4.2.4. Promoció de mecanismes d'equitat i inclusió en el model formatiu dual.

1. Preveure mecanismes per facilitar que l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugui fer la formació en empreses o organismes equiparats, així com preveure les mesures que en facilitin l'acolliment i l'estada a l'empresa (Fòrum de Formació Professional i Orientació, 2024).
2. Treballar per assolir que tot l'alumnat pugui fer l'estada a l'empresa, incloses les persones sense la documentació necessària per gestionar la seva alta a la Seguretat Social (Fòrum de Formació Professional i Orientació, 2024). Malgrat que la Resolució EDU/1725/2024, de 14 de maig, relativa a les activitats alternatives de l'alumnat que no pot obtenir l'alta a la Seguretat Social per fer les pràctiques obligatòries no remunerades, mentre cursa ensenyaments o programes educatius no universitaris facilita aquesta qüestió, es demana que s'estudiï la modificació del Reglament d'estrangeria per tal de resoldre-ho de manera definitiva.

3. Crear un departament d'orientació a cada centre educatiu i desplegar el Decret d'orientació de la Generalitat de Catalunya (proposta que s'inclou també en l'informe "Acompanyament i orientació a la formació professional" del CFPB de 2023 i a les conclusions del Fòrum de Formació Professional i Orientació del 2024).

4.2.5. Promoció de l'avaluació del nou model formatiu en dual intensiva.

1. Promoure una enquesta entre l'alumnat d'FP Dual per tenir dades sistematitzades de valoració de l'experiència.
2. Impulsar un nou estudi en profunditat de la inserció laboral de les persones que han fet la modalitat dual a Barcelona.

- Agència FPCat (2019). *Model català de formació professional dual document de bases*. En línia: https://fp.gencat.cat/web/.content/04_Arees/model-aprentage-practiques/FPdual.pdf
- Alianza para la FP Dual (2016). *Las empresas y la FP Dual en España. Informe de situación*
- Bentolila, S., & Jansen, M. (2019). “La implantación de la FP Dual en España: La experiencia de Madrid”. *ICE, Revista de Economía*, (910). En línia: <https://www.revistasice.com/index.php/ICE/article/view/6923/6930>
- Bezerra, J., Batista, F., Walz, M., Amara, L., Fernandes, L., Roberto, P., Alexandra da Fonseca, L & Matos, R. (2021). “A worldwide bibliometric and network analysis of work-based learning research”, *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*, 11 (3), pàgs. 601-615. En línia: https://www.researchgate.net/publication/352488068_A_worldwide_bibliometric_and_network_analysis_of_work-based_learning_research_Bezerra_J_Batista_Mota_F_Valsa_Comaru_M_Amara_Maciel_Braga_L_Fernandes_Moutinho_Rocha_L_Roberto_Carvalho_P_Alexandre_da_Fo
- BOE. (2002). Ley orgánica 3/2002, de 31 de marzo, de ordenación e integración de la formación profesional. En línia: <http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-5139>
- BOE. (2023). Reial decret 659/2023, de 18 de juliol, pel que es desenvolupa l'ordenació del sistema de formació professional. En línia: <https://www.boe.es/eli/es/rd/2023/07/18/659>
- Cedefop, *Apprenticeship schemes in European countries. A cross-nation overview*, 2018.
- Consell Escolar de Catalunya (2024). *Conclusions del Fòrum de Formació Professional i Ocupació*. En línia: <https://conselleducacio.gencat.cat/web/.content/cec/documents/2023-3.pdf>

- Consejo Económico y Social (2023). Informe “La formación dual en España: situación y perspectivas”.
- Departament d’Educació i Consell General de Cambres. (2023). *Inserció laboral dels ensenyaments professionals*. En línia: <https://educacio.gencat.cat/web/content/home/departament/estadistiques/insercio-laboral/estadistica-insercio-laboral/insercio-laboral-2023.pdf>
- Homs, O. (2024). *La formación profesional Dual en España. Retos para 2030*. Fundación Bertelsmann.
- Martín Rivera, Jesús (2017). “Los retos de la formación profesional: la formación profesional dual y la economía del conocimiento”. *Revista Internacional de Organizaciones* DOI:10.17345/rio17.141-168. En línia: https://www.revista-rio.org/index.php/revista_rio/article/view/215/194
- Requena, Eduard (2016). “Quatre anys de formació professional dual a Espanya i Catalunya. Anàlisi conceptual i d’assoliment d’objectius”. *Revista RIO*, núm. 17. 2016. En línia: http://www.revista-rio.org/index.php/revista_rio/article/view/213/192
- RESOLUCIÓ EDU/2085/2020, de 20 d’agost per la qual s’actualitza l’organització de la formació en alternança en els ensenyament de la formació professional inicial. En línia: <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8210/1810438.pdf>
- Fundació Bcn Formació Professional. (2022). *Guia pràctica per implementar l’FP dual als ajuntaments*. Observatori de l’FP.
- Portal jurídic de Catalunya (2015). Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals. En línia: <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-c-t/l/2015/06/19/10>
- Valiente, O., i altres (2014). Un model de formació professional dual per a Catalunya. Reptes en el disseny i implementació de la reforma. Fundació Jaume Bofill. En línia: www.fbofill.cat/sites/default/files/607.pdf

